

voglato obliko ter obsega sedem potratno izdelanih paviljonov, ki so med seboj zvezani z enonadstropnimi galerijami. Notranjščina čveterokota je velikansko dvorišče, okrašeno s cvetličnimi nasadi, z drevjem, s svetilnicami in z belimi stezami. Tu srečuješ mnogo ljudi, ker je vsakemu dovoljen vstop. Skozi en paviljon prideš notri in pri drugem greš zopet vun. Avgust je hotel namreč poslopje izvršiti tako, da bi bilo po-

Oče Simona Gregorčiča in pesnikova rojstna hiša.

dobno slavnostni dvorani, ki bi imela nebo za strop. Zato so notranje fasade okrašene po vzorcu dvoranske dekoracije. Nameraval je tudi razširiti zgradbo celo tje do Labe in narediti čez reko most, ki bi vezal tostranski kraljevi grad z japonsko palačo na desnem obrežju. Tak ogromen načrt se more roditi le v glavi do skrajne meje odločnega in nad mero razsipnega kneza. Delo bi bilo šlo naprej, ako bi bile mogle bla-

gajne vzdržavati težko breme. Naredilo se je veliko, toda ker so postali davki neznosni, se je zaključila zidava po manjšem načrtu, a že to, kar je, je velikansko. Stavbeniki se izgledujejo nad soglasjem posameznih delov in občudujejo bogato olepšavo zidovja, ki je s svojim bujnim nakitjem izraz orientalske domišljije.

Med zbirkami, hranjenimi v opisanem poslopju, je najbolj važna, kakor smo že rekli, galerija slik. Tu se vidi toliko, da je treba zaporednih obiskov, sicer se ne more spoznati obsežnost in neprecenljiva vrednost vsega, kar je postavljeno na ogled. Podobe so iz vseh slikarskih šol, a prvo mesto med njimi ima Sikstova Madona, izvirno delo Rafaelovo (1483—1520). Druge slike so obešene na stenah druga poleg druge, ta pa se nahaja sama v eni sobi, kjer jej je pripravljen prostor v nekakem oltarju. Zdi se ti, da si prišel v svetišče, ko stopiš v ta kraj. Na obrazu navzočih se poznajo nadzemeljska čutila, prav taka, kakršna ima tisti, ki je zatopljen v svetem premišljevanju. Skoro bi mislil, da sem v sredi božjepotnikov, ki so prišli iz daljnih krajev počastit draždansko Mater božjo. Marsikdo je že opisoval lepoto, odsevajočo iz te podobe, a vsak dostavlja, da ni mogoče izreči njene vzvišenosti. Marija, držeča Jezusa v naročju in obdana od mnogostevilnih angelskih glav, stoji v sinji višavi, dotikajoča se oblakov z nogama, resnobna, častitljiva, s svojimi milimi očmi zroča v daljni svet. Zdi se, da se je na obeh straneh odgrnjena zavesa odkrila prav sedaj, in da je pravkar izza nje priplavala čudovita nebeška prikazen. Ob njenem vznjožju slonita dva angela, zamaknjena v krasoto, ki se kaže njunim očem. Eden si podpira brado z roko, drugi ima položeno glavo na obe roki, a oba zreta nepremično navzgor, kakor bi ne gledala samo, temveč tudi vživala rajsko krasoto. Menda še noben čopič ni naslikal lepših angelčkov, kakor sta ta dva.¹⁾ Rafael je naslikal Sikstovo Madono za benediktinski samostan v Piačenci

¹⁾ Glej sliko v „Dom in Svetu“ l. 1904, str. 712.